

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Marie Žiškové a JUDr. Filipa Dienstbiera v právní věci žalobce: **Mgr. F. Š.**, proti žalované: **Vězeňská služba České republiky, Vazební věznice Praha-Pankrác**, se sídlem Soudní 988/1, Praha 4, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 22. 8. 2016, č. j. VS-13253-30/ČJ-2018-800240, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 16. 10. 2018, č. j. 8 A 134/2018 – 37,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobce napadl žalobou u krajského soudu v záhlaví označené rozhodnutí žalované, kterým byla odložena jeho žádost o informace v bodu č. 4 této žádosti. Zároveň požádal o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce z řad advokátů. Městský soud vydal dne 16. 10. 2018 usnesení, kterým žalobci osvobození od soudních poplatků nepřiznal a jeho žádost o ustanovení zástupce zamítl.

[2] V odůvodnění svého usnesení městský soud uvedl, že se mu jevilo jako nedůvěryhodné tvrzení žalobce, že mu byla s ohledem na jeho tvrzené osobní a majetkové poměry uložena vyživovací povinnost v celkové výši 30.000 Kč měsíčně, pokud jeho měsíční příjem činí toliko 6.100 Kč a je vůči němu vedeno exekuční, resp. insolvenční řízení. Proto soud přípisem ze dne 7. 9. 2018 vyzval k předložení důkazů, které prokazují jím tvrzené skutečnosti (invaliditu 1. stupně a výši invalidního důchodu, výši vyživovací povinnosti, výši dluhů, resp. exekuční a insolvenční řízení). Pokud by žalobce nebyl schopen uvedené doložit, měl alespoň označit soud, který o výživném rozhodoval, uvést a vyčíslit všechny aktuální dluhy, uvést soud a exekutora, u něhož jsou vedena exekuční řízení, a výši splátek, které měsíčně hradí za své závazky. K tomu soud žalobci stanovil lhůtu 15 dnů. Žalobce však ve stanovené lhůtě nic nedoložil ani neuvedl. Soud tedy dospěl k závěru, že žalobce důvěryhodným způsobem neprokázal své majetkové a sociální poměry, které by odůvodňovaly přiznat žalobci osvobození od soudních poplatků [§ 36 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.)]. Jelikož u žalobce nebyly splněny předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, nemohl mu soud ani ustanovit advokáta (§ 35 odst. 9 s. ř. s.).

[3] Žalobce (stěžovatel) podal proti tomuto usnesení městského soudu kasační stížnost, ve které navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení změnil ve výroku I. tak, že se žalobci přiznává osvobození od soudních poplatků v rozsahu 100%, a ve výroku II. tak, že se žalobci ustanovuje zástupce z řad advokátů. Uvedl, že je bez vlastní viny v insolvenčním řízení a je osobou těžce zdravotně postiženou – invalidita 1. stupně, což jsou relevantní důvody pro akceptaci jeho návrhů. Zároveň stěžovatel navrhl, aby ho soud osvobodil od placení poplatku za podání kasační stížnosti.

II. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[4] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Zjistil, že kasační stížnost má požadované náležitosti a je projednatelná.

[5] Nejvyšší správní soud na úvod k žádosti stěžovatele o osvobození od soudních poplatků poznamenává, že podáním kasační stížnosti proti procesnímu rozhodnutí krajského soudu (s výjimkou procesního rozhodnutí, kterým se řízení o žalobě končí) nevzniká stěžovateli poplatková povinnost (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 - 19). Napadené usnesení nepochybně právě takovým procesním rozhodnutím je, zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost tudíž kasační soud nepožadoval, ani nerozhodoval o osvobození stěžovatele od placení poplatku za kasační stížnost. Z právě citovaného usnesení rozšířeného senátu současně plyne, že ač je povinné zastoupení stěžovatele bez příslušného právnického vzdělání advokátem obecně jednou ze základních podmínek řízení o kasační stížnosti, ustanovení § 105 odst. 2 s. ř. s. se neuplatní v případech, kdy kasační stížnost směřuje proti procesnímu rozhodnutí učiněnému v řízení o žalobě, jež slouží toliko k zajištění podmínek řízení nebo jeho řádného průběhu. Takovým typem rozhodnutí je i nyní napadené usnesení, jak již výše uvedeno. V daném případě tak ani podmínka povinného zastoupení stěžovatele advokátem nemusí být splněna.

[6] Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. „[ú]*častník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Přiznané osvobození kdykoliv za řízení odejme, popřípadě i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly. Přiznané osvobození se vztahuje i na řízení o kasační stížnosti*.“

[7] Podle § 35 odst. 9 s. ř. s. „[n]*avrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát; hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování osoby uvedené v odstavci 2 platí v takovém případě stát.*“

[8] Stěžovateli lze přisvědčit, že jím tvrzené skutečnosti – tedy, že se nachází v insolvenčním řízení a je osobou zdravotně postiženou (invalidita 1. stupně), jsou zcela jistě relevantní pro posouzení jeho žádosti. Je však nutno připomenout, že účastník řízení musí nedostatek prostředků doložit. Nejvyšší správní soud se opakovaně zabýval povinností účastníka řízení prokázat své nedostatečné majetkové poměry pro to, aby mohl úspěšně žádat o osvobození od soudních poplatků, příp. ustanovení zástupce (např. rozsudky ze dne 26. 7. 2006, č. j. 3 Azs 116/2006 - 150, nebo ze dne 12. 1. 2005, č. j. 7 As 40/2004 – 97). Povinnost doložit nedostatek prostředků je jednoznačně na účastníkovi řízení. Pokud ji nesplní, soud nezjišťuje výdělkové a majetkové možnosti účastníka z úřední povinnosti (rozsudky ze dne 8. 7. 2011, č. j. 3 Ads 80/2011 – 122, nebo ze dne 25. 1. 2005, č. j. 7 Azs 343/2004 – 50, č. 537/2005 Sb. NSS). Nevěrohodnost nebo neúplnost tvrzení účastníka ohledně existence předpokladů pro osvobození od soudních poplatků vylučuje vyhovění žádosti (např. rozsudek ze dne 26. 8. 2009, č. j. 1 As 39/2009 – 88, č. 1962/2010 Sb. NSS).

[9] V posuzované věci stěžovatel zaslal městskému soudu vyplněný formulář „Prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce“, ve kterém uvedl svůj příjem, majetek větší hodnoty, výši vyživovací povinnosti vůči svým dcerám, uvedl, že má dluhy a že je ve výkonu trestu odnětí svobody. Tyto tvrzené skutečnosti ovšem nijak nedoložil. Městský soud proto oprávněně zaslal žalobci výzvu k doložení jím tvrzených skutečností týkajících se jeho sociálních a majetkových poměrů ve lhůtě 15 dnů. Tuto výzvu přitom soud formuloval s ohledem na to, že se stěžovatel nachází ve výkonu trestu odnětí svobody a může tak pro něj být obtížné obstarat si potřebné dokumenty k prokázání svých majetkových poměrů. Tato výzva byla stěžovateli doručena dne 17. 9. 2018. Ze spisu krajského soudu je zjevné, že stěžovatel ve stanovené lhůtě požadované skutečnosti nedoložil, ani na tuto výzvu nijak nereagoval. Soudu pouze zaslal dne 3. 10. 2018 podklady k jeho věci, nikoliv však v souvislosti s prokázáním jeho sociálních a majetkových poměrů. Je zjevné, že stěžovatel svou povinnost doložit nedostatek prostředků nesplnil. Městský soud tedy postupoval správně, pokud jeho žádosti o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce nevyhověl.

[10] Nad rámec soud v reakci na přípis stěžovatele ze dne 31. 10. 2018 adresovaný městskému soudu uvádí, že na stěžovatele se v projednávané věci nevztahuje osvobození od soudního poplatku dle § 11 odst. 2 písm. n) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích. Nejedná se totiž o řízení o nárocích, které se týkají majetku patřícího do majetkové podstaty nebo které mají být uspokojeny z tohoto majetku, ve kterém by stěžovatel vystupoval v postavení dlužníka s dispozičními oprávněními.

III. Závěr a náklady řízení o kasační stížnosti

[11] Nejvyšší správní soud vzhledem k výše uvedenému dospěl k závěru, že kasační námitky nejsou důvodné, a proto kasační stížnost podle § 110 odst. 1 s. ř. s., poslední věty, zamítl.

[12] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti. Žalovanému v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec úřadní činnosti nevznikly, proto soud rozhodl, že se mu náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 5. prosince 2018

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu